

Greiðsluafkoma ríkissjóðs janúar - september 2003

Nú liggja fyrir tölur um greiðsluafkomu ríkissjóðs fyrstu níu mánuði ársins. Uppgjörið hér á eftir sýnir sjóðhreyfingar og er því ekki samanburðarhæft við ríkisreikning eða fjárlög ársins sem eru sett fram á rekstrargrunni.

Greiðsluafkoma. Handbært fé frá rekstri var neikvætt um 20,6 milljarða króna samanborið við 19,6 milljarða neikvæða stöðu á sama tíma í fyrra. Fjármunahreyfingar voru hins vegar jákvæðar um 19,5 milljarða króna í ár sem er tæpum 13 milljörðum króna betri staða en í fyrra. Þar munar mestu um sölu hlutabréfa í Landsbanka Íslands, Búnaðarbanka Íslands og Íslenskum aðalverktökum, en innstreymi vegna hlutafjársoðu nam um 12 milljörðum króna. Lánsfjárbörf ríkissjóðs á fyrstu níu mánuðum ársins 2003 nam því aðeins 1,1 milljarði króna samanborið við 12,9 milljarða króna lánsfjárbörf á sama tíma í fyrra. Þessi niðurstaða er í fullu samræmi við áætlanir fjármálaráðuneytisins sem birtust í fjárukalagafrumvarpi fyrir árið 2003 sem lagt hefur verið fram á Alþingi.

Tekjur. Heildartekjur ríkissjóðs til septemberloka námu 187,3 milljörðum króna og hækkuðu um 19,3 milljarða frá fyrra ári, eða um 11,5%. Skatttekjur ríkissjóðs hækkuðu mun minna eða um 6,5% frá árinu á undan sem jafngildir um 4,5% raunhækkun. Þessi munur skýrist alfarið af auknum tekjum af sölu hlutabréfa ríkissjóðs. Innheimtir tekjuskattar einstaklinga námu um 39,4 milljörðum króna og hækkuðu um 5% frá fyrra ári. Til samanburðar má nefna að launavísitala Hagstofu Íslands hækkaði um 5,6% á sama tímabili. Munurinn stafar meðal annars af áhrifum aukins séreignasparnaðar sem er skattfrjáls auk þess sem laun ýmissa starfsstétta sem ekki eru með í launavísitölunni, svo sem sjómanna o.fl., hafa hækkað minna. Innheimta tryggingagjalda nam tæpum 18,7 milljörðum króna og jókst um 10,9% á milli ára. Þessi aukna innheimta endurspeglar annars vegar almennar launahækkunar og hins vegar hækkuð tryggingagjaldsins um ½% sem tók gildi í byrjun þessa árs. Innheimta eignarskatta lækkaði hins vegar um 15,9% frá fyrra ári enda voru eignarskattar jafnt fyrirtækja sem einstaklinga lækkaðir um meira en helming á þessu ári. Innheimta tekjuskatts fyrirtækja lækkaði einnig verulega eða um 26,3% en hér ber að hafa í huga að tekjuskattshlutfallið var lækkað um 40% á þessu tímabili. Innheimta veltuskatta ríkissjóðs hækkaði á hinn bóginn um 10,9% á milli ára eða sem nemur 8,8% að raungildi. Af öðrum óbeinum sköttum má nefna að talsverð aukning varð í innheimtu vörugjalda af bifreiðum sem stafar fyrst og fremst af auknum innflutningi bifreiða. Mesta breytingin var hins vegar sú að tekjur af sölu eigna hækkuðu um 8,7 milljarða króna milli ára eins og áður kom fram.

Gjöld. Greidd gjöld nema 195,9 milljörðum króna og hækka um 11,5 milljarða frá fyrra ári, eða um 6,2%. Veigamestu útgjöldin eru til félagsmála, eða 125,7 milljarðar, en þau veiga 64% af heildarútgjöldum ríkissjóðs. Þar munar mestu um útgjöld til heilbrigðismála, sem nema 51,4 milljörðum króna og hækka um 5,1 milljarð króna frá fyrra ári. Þá nema greiðslur til almannatrygginga um 41,3 milljörðum og hækka um 5,4 milljarða króna. Greiðslur til atvinnumála eru 28,7 milljarðar og hækka um 1,4 milljarða frá fyrra ári. Á móti vegur að vaxtagreiðslur lækka um 4 milljarða króna, eða sem nemur rúmlega 24% milli ára. Stór flokkur spariskírteina var á gjalddaga í apríl í fyrra og skýrir það lækkuð vaxtagreiðslu.

Greiðsluafkoma ríkissjóðs janúar-september (í milljónum króna)

	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>
Innheimtar tekjur.....	135.145	148.440	158.218	168.001	187.293
- Sala eigna.....	-389	-38	3	-3.252	-12.013
Greidd gjöld.....	127.005	143.572	165.121	184.347	195.857
Handbært fé frá rekstri.....	7.751	4.830	-6.901	-19.598	-20.577
Fjármunahreyfingar.....	1.016	748	-1.830	6.748	19.467
Hreinn lánsfjárfjöfnuður.....	8.767	5.577	-8.731	-12.850	-1.110
Afborganir lána.....	-18.846	-28.766	-22.214	-22.698	-19.498
Innanlands.....	-9.138	-15.232	-7.410	-10.597	-7.048
Erlendis.....	-9.708	-13.534	-14.804	-12.101	-12.450
Greiðslur til LSR og LH.....	-1.584	-4.500	-10.625	-6.750	-5.625
Lánsfjárfjöfnuður. brúttó.....	-11.663	-27.686	-41.569	-42.298	-26.233

Lántökur.....	8.122	21.441	36.668	50.238	31.467
Innanlands.....	-1.234	2.965	11.841	14.627	30.253
Erlendis.....	9.356	18.476	24.827	35.611	1.214
Greiðsluafkoma ríkissjóðs.....	-3.540	-6.247	-4.900	7.940	5.234

Lántökur ríkissjóðs námu 31,5 milljörðum króna á fyrstu níu mánuðum ársins en afborganir voru 19,5 milljarðar. Erlend skammtímalán voru greidd niður um 10,9 milljarða og spariskírteini um 4,8 milljarða króna. Á móti vegur aukin lántaka í innlendum skammtímalánum, eða um 28 milljarða króna. Þá voru 5,6 milljarðar greiddir til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins í því skyni að lækka framtíðarskuldbindingar ríkissjóðs.

Tekjur ríkissjóðs janúar-september (Í milljónum króna)

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	Breyting frá fyrra ári. %			
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>			
Skatttekjur í heild.....	146.773	152.463	162.306	10,4	6,5	3,9	6,5
Skattar á tekjur og hagnað.....	47.621	49.034	50.119	17,9	21,2	3,0	2,2
Tekjuskattur einstaklinga.....	34.896	37.545	39.414	14,1	17,0	7,6	5,0
Tekjuskattur lögaðila.....	7.295	4.428	3.264	17,7	36,4	-39,3	-26,3
Skattur á fjármagnstekjur o.fl.....	5.430	7.061	7.442	56,9	32,3	30,0	5,4
Tryggingagjöld.....	15.508	16.828	18.658	8,5	10,7	8,5	10,9
Eignarskattar.....	7.499	7.337	6.174	17,0	9,9	-2,2	-15,9
Skattar á vöru og þjónustu.....	75.717	78.799	86.996	6,8	-2,1	4,1	10,4
Virðisaukaskattur.....	48.105	51.122	56.313	9,8	-0,9	6,3	10,2
Aðrir óbeinir skattar.....	27.612	27.677	30.683	2,0	-4,0	0,2	10,9
Þar af:							
Vörugjöld af ökutækjum.....	2.347	2.178	3.353	-11,2	-42,3	-7,2	53,9
Vörugjöld af bensíni.....	5.671	5.592	5.812	6,0	-3,5	-1,4	3,9
Þungaskattur.....	3.771	3.654	3.772	16,3	8,0	-3,1	3,2
Áfengisgjald og hagn. ÁTVR.....	6.309	6.375	7.432	3,8	-1,9	1,0	16,6
Annað.....	9.514	9.878	10.313	0,3	6,8	3,8	4,4
Aðrir skattar.....	428	465	359	16,1	18,6	8,6	-22,8
Aðrar tekjur.....	11.446	15.537	24.987	3,1	7,5	35,7	60,8
Tekjur alls.....	158.216	168.001	187.293	9,8	6,6	6,2	11,5

Gjöld ríkissjóðs janúar-september (Í milljónum króna)

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	Breyting frá fyrra ári. %			
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>			
Almenn mál.....	16.619	20.057	19.917	13,7	4,3	20,7	-0,7
Almenn opinber mál.....	9.490	11.354	10.871	12,4	6,5	19,6	-4,3
Löggæsla og öryggismál.....	7.130	8.703	9.046	15,4	1,5	22,1	3,9
Félagsmál.....	99.209	112.582	125.717	9,1	14,6	13,5	11,7
Þar af: Fræðslu- og menningarmál.....	21.194	23.831	25.754	9,8	14,2	12,4	8,1
Heilbrigðismál.....	39.926	46.289	51.417	12,4	9,8	15,9	11,1
Almannatryggingamál.....	32.327	35.916	41.296	3,5	21,6	11,1	15,0
Atvinnumál.....	26.277	27.268	28.686	6,0	18,8	3,8	5,2
Þar af: Landbúnaðarmál.....	8.062	8.210	8.251	1,4	23,5	1,8	0,5
Samgöngumál.....	11.729	12.315	13.178	8,0	17,9	5,0	7,0

Vaxtagreiðslur.....	15.294	16.403	12.442	54,3	10,3	7,3	-24,1
Aðrar greiðslur.....	7.737	8.036	9.095	33,8	52,0	3,9	13,2
Greiðslur alls.....	165.121	184.347	195.857	13,0	15,0	11,6	6,2